

De advocaat als psychopaat

In zijn boek *The Wisdom of Psychopaths: What saints, spies and serial killers can teach us about success* betoogt Kevin Dutton dat bepaalde beroepsgroepen overlopen van de psychopaten. Advocaten staan volgens hem op de tweede plaats. Voor de goede orde: Dutton zegt niet dat alle advocaten potentiële massamoordenaars zijn, maar hij benoemt karaktertrekken die bij advocaten in hoger dan gemiddelde mate voorkomen. Zoals meedogenloosheid, charme, focus, mentale weerbaarheid, onverschrokkenheid, opletendheid en actie. 'Psychopaten gedijen in een omgeving met een bepaalde hiërarchie en machtsstructuur waar mensen aangestuurd of zelfs gemanipuleerd kunnen worden.'

Kinderrechten in de lift

De stem van kinderen zal in de toekomst in de rechtszaal beter worden gehoord, verwacht Kinderombudsman Marc Dullaert. En hij heeft nieuws: de aanbevelingen om de inzet van de bijzonder curator te verbeteren, worden gesteund door de staatssecretaris van Veiligheid en Justitie.

'Als de belangen van ouders en kinderen in een procedure niet parallel lopen, hebben kinderen meestal geen formele rechtsingang', legt de Kinderombudsman uit. 'Minister Donner stelde indertijd dat dat ook niet nodig was, omdat we de rechtsfiguur van de bijzonder curator hebben. Dit kan een advocaat zijn, of bijvoorbeeld een gedragswetenschapper, die de belangen van het kind in een procedure behartigt. Maar uit onderzoek blijkt dat de figuur van de bijzonder curator bij veel mensen niet bekend is.'

De Kinderombudsman is blij dat volgens de staatssecretaris art. 1:250 BW ruim moet worden uitgelegd. 'Dat betekent dat een bijzonder curator niet alleen kan worden benoemd bij conflicten over bijvoorbeeld een omgangsregeling of een ondertoezichtstelling. Het gaat erom of een kind in de knel zit. Als ouders niet in staat zijn het probleem van het kind goed te overzien of over het voetlicht te brengen, kan de rechter een bijzonder curator benoemen.'

Van de deken

Slachtoffer-dader-slachtoffer

Jan Loorbach

David Zabriskie is een Amerikaanse prof-wielrenner die van 2001 tot 2003 als trotse en integere nieuwkomer fietste in de US Postal ploeg van Lance Armstrong en daarna nog twee jaar als gecorrumpeerde epo-gebruiker. In de zomer van 2003 stelde de ploegleiding hem in een café in Gerona voor de keuze: aan de spuit of uit het team en dan dus al die jaren van investering in een wielercarrière zinloos maken. Die avond werd de naald door de teamarts voor het eerst bij hem in een ader gedreven. Dat was wrang en cynisch: Zabriskie komt uit een familie van drugsgebruikers en koos nu juist voor een wielercarrière om aan dat milieu en aan een *gedoped* leven te ontsnappen.

Onlangs gaf Bill Bock in Nederland een lezing aan een groep juristen die zich bezighouden met tuchtrechtspraak in de sport (Instituut Sportrechtspraak). Bock is zelf jurist en had binnen de Amerikaanse dopingautoriteit USADA de leiding van het onderzoek naar het dopinggebruik van Armstrong en zijn US Postal ploeg. Hij begon zijn verhaal met de morele corruptie die zich aan Zabriskie (en eigenlijk aan al zijn ploeggenoten) had voltrokken. Beetje vet-Amerikaans aangezet maar wel illustratief voor de diverse implicaties van zo'n lang ongemoeid gelaten (althans: niet opgerold) epo-imperium: als *good guys* machteloos moeten ondergaan dat *bad guys* onbestraft voordeel hebben van hun euveldeaden breidt de erosie van de moraal zich uit als eendenkroos in stilstaand water.

Is het beleid van V&J en het regeerakkoord voldoende van dergelijke inzichten doordrongen?

Niet overal, lijkt me. Ik maak een paar kanttekeningen.

Er wordt veel meer gesproken over oppakken en opsluiten als doel op zich en wellicht met het doel het vaderlandse veiligheidsgevoel te vergroten dan om ons handhavingssysteem instrument te laten zijn

voor het ingescherpt houden van normen: het inpeperen van het risico op een straf als een reden om iets niet te doen, is iets anders dan het bevorderen van zeventien miljoen eigen maatschappelijke verantwoordelijkheden. Maar misschien is dat ook geen justitietaak?

Onbestrafte misdaad is een bedreiging van de morele standvastigheid van ook mensen van goede wil. Dat rechtvaardigt een genuanceerde blik op de tamelijk gesjabloneerde typecasting van daders en slachtoffers die onze overheden bezigen. Veel (statistisch gesproken zelfs een ruime meerderheid) misdaad blijft in ons land nu eenmaal onbestraft (zie opnieuw Folkert Jensma, ditmaal in *NRC Handelsblad* van 7 november 2012). Dat maakt de prikkel om netjes te blijven zwak voor mensen die niet het voorrecht hebben hardwerkende (goedverdienende en goed gehuisveste) Nederlanders te zijn – hoewel ik voor al die laatsten ook niet de hand in het vuur steek.

Dat leidt tot een tweeslachtige bespiegeling: het is goed voor de krasvastheid van de vaderlandse moraal als foute lui niet met hun onmaatschappelijkheid weggomen; de justitieparagraaf staat in dienst van vooral dat doel (en van het bezuinigingsdoel natuurlijk). Maar het is ook goed te bedenken dat foute lui vaak een geschiedenis hebben die er niet had moeten zijn of in omstandigheden zijn gekomen die ze, zoals Zabriskie, niet echt hebben kunnen vermijden. Daarom is het goed dat het akkoord vermeldt dat ook wordt ingezet op het tijdig signaleren van risicogedrag en het voorkomen van criminele carrières. En ook tijdige resocialisatie staat als doel genoemd ('zodat weer een nieuw perspectief ontstaat'). Dat is dus mooi en evenwichtig. Maar dit staat allemaal alleen maar in de inleiding; geen van de concrete beleidspunten adresseren dit specifiek. Wil het parlement hier een beetje op letten?